SVENSKA TURISTFÖRENINGEN

MOTIONER & STYRELSENS SVAR

Riksstämma 2020

Dagordningspunkt 19

Innehållsförteckning

19:1.1 – Ny stuga i Vistasdalen
19:1.2 – Turistutveckling tillsammans med lapplandskommunerna
19:1.3 – Sopförbränning vid STFs fjällstugor
19:1.4 – Övertäckning av elkabel i Tarfaladalen
19:1.5 – Utreda behov av hjärtstartare på större fjällstugor

19:2.1 – Sov på din egen kudde!
19:2.2 – Lyft fram fler kustpärlor!
19:2.3 – Se bokningar av boende och aktiviteter via inlogg
19:2.4 – Barnfamiljsmärkning av boenden
19:2.5 – STF behöver en maskot
19:2.6 – Lån av vandringsskor och fjällkläder

19:3.1 – En offensiv vision
19:3.2 – Klimatnödläge
19:3.3 – Biologisk mångfald
19:3.4 – Värna om allemansrätten
19:3.5 – Uppföljning av bifallna motioner från föregående Riksstämma

19:4.1 – Samverkansavtal mellan Sveriges Hembygdsförbund och STF
19:4.2 – Avisering av nya medlemmar direkt till lokalavdelningen
19:4.3 – Miljöpris till engagerade lokalavdelningar
19:4.4 – Förstärkning av lokalavdelningarnas medlemsvård
19:4.5 – Utveckla en ”karta- och kompass-skola”

19:1.1 Ny stuga i Vistasdalen

Vid stugvärdsträff för sommaren 2019:s stugvärdar i helgen fick jag återigen chansen att lobba för en ny stuga i Vistasdalen för att korta sträckan mellan Vistasstugan och Nikkaluokta vid stugturer. Johan Påve STF fanns på plats och till vilken jag tidigare har framfört var det finns en lämplig stugplats, se nedan skärmdump från inReach. Det är givetvis en process att lyckas med ett sådant projekt (myndigheter, samebyn), men eftersom åtgärden är så angelägen för att avlasta andra delar av ledsystemet är det viktigt att driva frågan och kommer rimligen uppfattas positiv genom det minskade antalet besökare på dessa andra delar.

Jag tror det är smartare med en ny stugplats i Vistasdalen än att expandera i t.ex. Tjäktja och det ökar upp för ett antal fler stugtursalternativ. Den skulle avlasta Tjäktjastugan genom att gäster från/till Vistas väljer vägen förbi Sälka (vid en rundvandring t.o.r. Nikka) eller Alesjaure (vid Abisko-vandring). Det ökar antagligen dessutom intresset för att lägga vandringar förbi Keb när man har ytterligare en alternativ tur att göra. Samtidigt avlastas en delsträcka på Kungsleden som man inte kommer att passera om alternativet för turen skulle vara Abisko-Nikka.

När jag vandrade sträckan Nikka-Vistas tycker jag att jag fann den idealiska platsen för en ny stugplats där leden efter halva sträckan passerar Roavigorsa. Stugplatsen vars koordinater finns i skärmdumpen ligger vackert invid älven och i stort sett halvvägs mellan Nikkaluokta och Vistasstugan.

Jag föreslår riksstämman besluta

- att utreda möjligheten till ny stuga i Vistasdalen i enligheten med motionen.

Lars Munter, Danderyd

Styrelsens svar på motion 19:1.1

Frågan om nya fjällstugor kommer upp med jämna mellanrum och styrelsen är i grunden positiv till att utvidga dagens utbud av fjällstugor. Stugorna är mycket uppskattade av våra gäster och medlemmar och fler stugor skulle ha många positiva effekter. Men eftersom föreningens resurser inte är obegränsade måste vi noga utvärdera var en ny stuga skulle göra mest nytta.

Det har genom åren kommit flera olika förslag om just en ny stuga i Vistasdalen. Det har främst handlat om att sträckan är väldigt lång – och vacker - och att bristen på ytterligare en stuga gör att många väljer bort denna vandring. Om en stuga på den föreslagna platsen skulle få alla de effekter som motionären beskriver har vi svårt att bedöma. Och precis som motionären är inne på så ligger den föreslagna platsen i renbetesland vilket gör att möjligheterna att få markupplåtelse för ytterligare en stugplats är begränsad.

Sedan en tid tillbaka arbetar STFs driftsorganisation med frågan om en ny fjällstuga. Det finns ett inriktningsbeslut i nu gällande verksamhetsplan om att antalet boenden i egen drift ska öka och under hösten 2020 är planen att ett prospekt rörande eventuell

nyetablering ska finnas färdigt. Prospektet kommer dock att ha fokus på behov och syfte, för att i nästa steg kunna ge stöd till en diskussion om var en nyetablering ska göras om ett sådant beslut fattas.

Prospektet är inte klart än, men några av de saker som vi kommer att behöva ta hänsyn till vid en eventuell framtida nyetablering är faktorer som rör tillgänglighet (avstånden får inte vara för stora), och målgrupper (vi vill gärna locka nya målgrupper som t ex barnfamiljer, äldre samt förstagångsvandrare). Vidare behöver faktorer rörande infrastruktur vägas in och då infrastruktur såväl sommar som vinter. Önskvärt är också att en ny stuga kompletterar ett nuvarande område, så att det inte blir en helt ny plats som kommer att kräva mycket resurser.

Styrelsen delar motionärens syn på att fler stugplatser behövs, men bedömer att den bästa processen är att ta med frågan om den föreslagna platsen i Vistasdalen in i den redan igångsatta processen och låta den värderas inom ramen för de behov som utkristalliseras. Vi behöver titta till helheten och alla de olika behov som finns i olika delar av fjällkedjan. Vi vill att fler ska kunna upptäcka fjällen och vi vill att det ska göras hållbart.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionen ska anses vara besvarad

19:1.2 Turistutveckling tillsammans med lapplandskommunerna

Kungsleden är ett mycket känt begrepp i hela Europa och turismen ökar markant utefter leden. Nedslitningen märks tydligt och leden är nära gränsen för vad den kan bära av turister. Samtidigt har många av Lapplandskommunerna en låg turism totalt sett och man söker olika sätt att nå ut till en större marknad. Svenska Turistföreningen har ett unikt kontaktnät i Europa och kanaler för att nå ut. En lösning på dessa problem borde kunna vara att utöka samverkan med Lapplandskommunerna och tillsammans med dessa utöka och koppla lokala leder till Kungsleden. Det finns en del ”klassiska” stiga och leder som går i öst-västlig riktning och som på ett bra sätt skulle kunna ansluta till Kungsleden. Detta skulle dessutom även kunna ge hållbarare turism då busstransporterna skulle minska från järnvägsknutpunkter till Kungsleden. En sådan satsning skulle troligen även kunna finansieras med utvecklingspengar från olika regionala EU-fonder i Lappland.

Jag föreslår riksstämman besluta

- att STF söker samverkan med Lapplandskommunerna för gemensamma strategier kring marknadsföring av Kungsleden och Lapplandskommunerna
- att STF i samverkan med Lapplandskommunerna och samebyarna utreder om Kungsleden skulle kunna kompletteras med klassiska leder som ansluter mot öster och väster
- att denna utredning även ser över möjligheten till gemensam finansiering via EU-fonder

Börje Johansson, Gällivare

Styrelsens svar på motion 19:1.2

Styrelsen uppfattar att kärnan i motionen handlar om att på olika sätt sprida turismen i Lappland för att på så viss avlasta den omåttligt populära Kungsleden. Insatser för att åstadkomma detta görs redan och mer kommer det att bli framöver. En del gör STF på egen hand och en del i samverkan med andra. Styrelsen vill i sammanhanget framhålla vikten av att vi är realistiska och inser att det kommer att dröja ett tag innan vi ser ett tydligt resultat av dessa olika insatser. Kungsleden är en av världens mest kända vandringsleder och finns på många människors s k ”bucketlist”. Men självklart ska STF göra det vi kan för att vårda detta kulturarv som är tätt förknippat med STFs historia.

När det gäller samverkan med andra aktörer så förekommer detta redan i ganska stor utsträckning. Swedish Lapland är den stora regionala organisationen för turistisk utveckling och en relativt resursstark sådan. STF är representerade i Swedish Laplands styrelse och på tjänstemannanivå förekommer täta kontakter. I denna organisation finns också starka kopplingar och ibland ägarskap till kommunerna. Swedish Lapland har i sin tur lokala organisationer som t ex Kiruna Lapland. STF är med i de lokala organisationerna när det är befogat och då ofta med platschef eller motsvarande från något av våra boenden. Vi har även tät dialog med Länsstyrelsen i Norrbotten samt med flera av samebyarna.

När det gäller leder i det aktuella området så har styrelsen inställningen att utmaningen inte främst handlar om att utöka antalet leder. Utmaningen handlar snarare om att de leder som finns inte underhålls tillräckligt bra. Och den frågan driver STF. Även här samverkar vi med flera aktörer i regionen. I sammanhanget är det viktigt att påpeka att STF inte förvaltar några leder och har heller inget huvudmannaskap för någon led. Vår roll är snarare att påverka huvudmän och förvaltare för att det ska finnas god tillgång på bra underhållna leder.

Under våren 2020 kommer STF att göra om informationen om vandring på STFs webbplats. Det kommer att bli bättre kartor, tydligare struktur, men framförallt så kommer det att bli många fler leder som beskrivs och lyfts fram. Att aktivt marknadsföra fler leder i den norra delen av vårt land tror vi är en viktig insats för att avlasta Kungsleden och under våren kommer betydligt fler leder i norr att presenteras på STFs webb.

En annan insats handlar om att STF under 2019 lanserade 12 stycken så kallade Signaturleder. Kungsleden finns med bland Signaturlederna, men är inte den av Signaturlederna som väckt mest intresse. Snarare har det faktum att Kungsleden funnits med som en ”garant” för att en Signaturled är något bra och spektakulärt lett till att intresset ökat för de andra Signaturlederna, t ex Öland, Österlen, Södra Bohuslän och Norra Sörmland.

Ytterligare en insats som gjorts för att aktivt bidra till att sprida turismen är den s k Besökskalendern som togs fram under 2019. Med besökskalendern som finns på STFs webbplats får besökaren en överblick hur beläggningen generellt ser ut i olika fjällområden så att man har bästa möjliga förutsättningar att planera sin tur till färre besökta perioder och områden. Under perioder med färre besökare erbjuder vi dessutom ofta bättre priser för att ytterligare stimulera till att sprida ut turismen. Ett exempel på det sistnämnda är t ex ett extra förmånligt paket för vandring mellan fjällstugor i Vindelfjällen. Vandringen sker fortfarande på Kungsleden, men på den södra delen, som generellt sett har färre vandrare än den norra. Och i vårens vandringskampanj kommer extra fokus att ges till temat ”Älska lågsäsong” samt ”De tio minst kända fjällvandringarna”.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionen ska anses vara besvarad

19:1.3 Sopförbränning vid STFs fjällstugor

Syftet med motionen är att prioritera frågan om sopförbränning med förhoppning att vi i framtiden kan hantera avfall på ett hållbart och säkert sätt.

Nuläget

Vid de flesta av föreningens fjällstugor källsorteras avfall i ett antal fraktioner. Gästerna ombeds ofta att sortera papper, kartong och förpackningar med matrester som "brännbart". På många stugplatser sorteras även all mjukplast som brännbart. Det är stugvärdarna som ansvarar för eldning av soporna. Bortsett från gästernas avfall uppstår även en del avfall vid underhållsarbeten och renoveringsprojekt som också behöver hanteras.

Stugvärden eldar det som anses som brännbart i speciella sopugnar, ibland mitt på stugplatsen, ibland lite avsides. Oftast görs detta mitt på dagen för att inte påverka så många gäster och fjällvandrare.

För att bränna soporna antänder man antingen med att använda ved eller att direkt antända sopsäckarna t.ex. med hjälp av tändvätska. Därefter stänger man luckan för att undvika möjliga skador om t.ex. gasbehållare från gasolkök eller deodorant skulle ha följt med i sopsäckarna. När det känns lagom lägger man på mera sopor. Det eldas även förpackningar från butiksförsäljningen, trasigt virke och annat brännbart byggnadsavfall. Innan nästa sopeldning, tömmer stugvärden brännugnen från aska samt restmaterial som inte har förbränts helt såsom metallförpackningar, glas och annat som inte källsorterades korrekt. Askan ska sedan skyfflas in i plastsäckar för nedtransport från fjällen vintertid.

Vid sopförbränning används ingen särskild skyddsutrustning. Handskar och enklare andningsmasker brukar dock finnas tillgängligt på stugplatserna. Många använder en pinne eller en skyffel för att då och då "röra om" i ugnen eller för att trycka in sopor som redan har antänts men som inte har gått in helt genom luckan.
Frågor som redan har diskuterats

De senaste åren har föreningen lyckats prioritera miljö- och hållbarhetsarbete i större utsträckning. I Jämtland har STF slutat med all sopförbränning p.g.a. kommunernas krav. Utbudet som säljs på fjällstugorna har anpassats även med hänsyn till förpackningsavfall. Askan från sopförbränning sparas för nedtransport vintertid.

2017 fick ett externt företag i uppdrag att jämföra sopeldning på stugplatsen med helikoptertransport av soporna till kommunal avfallsförbränning ur ett livscykel-perspektiv. Rapporten visade att helikoptertrafik har en mycket stor miljöpåverkan, både lokalt (såsom partikelutsläpp) och globalt (t.ex. klimatförändringarna). Här viktade man ett stort antal sätt på vilka miljön kan påverkas till ett värde som man sedan jämförde för två fall. Det visade sig att miljöpåverkan domineras starkt och negativt av helikoptertransporten eftersom hela livscykeln tas med, t.ex. flygbränslets miljöpåverkan från utvinning av råolja till att transportera raffinerat bränsle till helikopterbasen. Utifrån detta framstod förbränning på plats som bättre än förbränning i en anläggning med rökgasrening dit man dock behöver transportera soporna. Rapporten föreslog även en del åtgärder (t.ex. att inte elda tjocka plastförpackningar, att förbjuda

kläder i sopor, att kompostera matavfall där det är möjligt) för att minska miljöpåverkan lokalt som dock inte har omsatts av föreningen. Hela rapporten grundades på antagandet att soporna som eldas på stugplatsen består av 30 % polyeten (HDPE), 30 % wellpapp, 25 % hushållspapper, 5 % konservburkar och 10 % tomatsås (det sistnämnda ska representera matavfallet).

Vad framstår som fördelaktigt med sopförbränning i fjällen?
Att elda soporna vid våra fjällstugor underlättar för föreningen eftersom volymen av avfallet som behöver forslas bort minskar. Det minskar kostnaderna och frigör dessutom lagringsutrymme som oftast är mycket begränsat på stugplatserna. Därutöver drar avfallet till sig möss och avger dålig lukt, särskilt när det innehåller matrester. I ett fåtal kommuner tillkommer att man bara hämtar osorterat avfall, d.v.s. föreningen skulle behöva lägga källsorterat plastavfall i "brännbart".

Därför ligger avfallsförbränning vid fjällstugorna inte i linje med STFs riktlinjer
Till skillnad från avfallsförbränning i kraftvärmeverk eldas sopor vid STFs stugplatser helt utan rökgasrening, värmeåtervinning m.m. I ett vanligt kraftvärmeverk som drivs med hushållssopor tar rökgasreningen omkring två gånger så mycket plats som själva avfallspannan. Detta exempel illustrerar vikten av rökgasrening.

I all verksamhet försöker STF följa föreningens riktlinjer. Sopförbränning i fjällen förorsakar utsläpp av (delvis) farliga ämnen. Detta strider mot tre av STFs riktlinjer:

- Att verka för hållbar turism i Sverige
- Att värna om områden som är värdefulla för naturupplevelse och friluftsliv (såsom fjällen)
- Att skydda värdefulla kulturmiljöer (t.ex. Sápmi)

I stadgarna är det dessutom fastslaget att STF ska verka för ekoturism och för att sprida kunskap om denna. Konkret påverkas även arbetsmiljön för de ideella stugvärdarna och dugnadsarbetarna som eldar soporna. Dessutom irriteras stuggäster och fjällvandrare av sopeldning, särskilt utländska eftersom sopeldning i naturen är helt oacceptabelt i många andra länder.

På gång inom STF
Det är glädjande att föreningen försöker leva upp till "Hållbarhetslöftet" även på våra stugplatser i fjällen. STFs styrelse har även fastställt en hållbarhetspolicy där ett ansvar ingår för att "ständigt minska vår egen och våra gästers miljöpåverkan, framför allt med fokus på klimat, avfall och inköp av produkter och tjänster". Planerade aktiviteter som försöker bidra till mer hållbara sätt att hantera avfallet från vår fjällverksamhet inkluderar:

- Att förtydliga vilket avfall som ej får eldas på stugplatserna.
- Att driva en kampanj tillsammans med "Håll Sverige Rent" om att ta med sig sopor hem, särskilt det avfall som har stor miljöpåverkan om det bränns på stugplatserna.
- Viljan att samarbeta med universitet för att mäta utsläppen från sopförbränningen och att analysera mätvärden.

Det vore viktigt att lägga följande punkter:

- Från ett tekniskt perspektiv är det av stor vikt att komplettera de tilltänkta rökgasanalyserna med ytterligare analyser såsom av askan, avfallet som eldas, samt temperaturfördelningen i brännugnen. På detta sätt kan man med hög tillförlitlighet svara på frågan om sopförbränning på stugplatsen utgör en lokal miljöfara och hälsorisk för de som vistas i närheten.
- Från ett ekonomiskt och praktiskt perspektiv är det viktigt att beskriva och diskutera de lärdomarna som STF tagit från omställningen av avfallshanteringen på våra fjällstugor i Jämtland, särskilt med fokus på kostnader och de praktiska utmaningarna som STF framgångsrikt har löst.
- Med hänsyn till de som eldar avfall på våra stugplatser är det viktig att eftersträva hög transparens i frågan om avfallsförbränning vid våra fjällstugor.

Vi vill uppmuntra styrelsen och hela STF att stödja alla dessa aktiviteter helhjärtat. Därför skulle vi vilja be stämman att sända en tydlig signal genom att ställa sig bakom följande förslag:

Vi föreslår riksstämman besluta

- att STF ger frågan om avfallshantering och sopförbränning högre prioritet och utreder den miljömässiga och hälsomässiga risken med sopförbränning inom föreningens fjällverksamhet.
- att styrelsen eftersträvar hög transparens i frågan om avfallsförbränning vid våra fjällstugor och informerar om status och resultat av utredningen.
- att uppdra STF att göra en ny bedömning i avvägandet mellan sopförbränning på stugplatserna och transport av avfallet till kommunal avfallshantering såvida utredningen skulle komma fram till ny information, t.ex. att det skulle visa sig att riskexponering på plats är för hög.

Vi hoppas att dessa förslag hjälper föreningen att kunna hantera avfall på ett både hållbart och säkert sätt.

Richard Scharff, Älvkarleby
Sofia Arnbom, Vällingby
Ule Johansson, Bromma
Marcus Lidström, Bureå
Alexander Zeiser, Mannheim, Tyskland
Johanna van Riemsdijk, Göteborg
Lotta Wallén, Uppsala
Lars Häger, Arboga
Åsa Högblom, Norrköping

SVENSKA TURISTFÖRENINGEN

Styrelsens svar på motion 19:1.3

Motionärerna belyser en viktig fråga. Styrelsen anser dock att frågan har prioriterats högre de senaste åren och att vi med nuvarande handlingsplan genomför åtgärder löpande för att hitta ett bra sätt att hantera avfallet ur både miljö- och arbetsmiljöperspektiv.

Till riksstämman 2016 skickade fjällstugvärdarna in en motion om sopsortering i fjällen. Fokus i den motionen var primärt miljöperspektivet. Den motionen bifölls av såväl styrelse som stämma, varefter kansliet genomförde följande åtgärder:

- En kartläggning av hur sopsorteringen fungerar i olika områden inom STF
- En förenklad livscykelanalys genomfördes av extern part, där olika hanteringsalternativ analyserades; förbränning på plats eller bortförsel med helikopter och skoter.
- Handlingsplan för förbättrad avfallshantering baserat på ovanstående

Den förenklade livscykelanalysen visade att det är betydligt mindre miljöpåverkan att elda avfall på plats vid stugorna än att transportera bort det med helikopter för kommunal förbränning. Studien visar även att skoter är ett miljömässigt bättre transportalternativ än helikopter. Slutligen visar studien att det finns åtgärder att vidta för att ytterligare optimera förbränningen och minimera miljö- och hälsorisker. Framför allt handlar det om att minska avfallsmängder, förbättra sorteringen och att bara elda ”rätt” typ av avfall (t ex aldrig elda metall eller kläder).

Analysen bygger på en del antaganden, varför resultat bör tolkas med viss försiktighet, men den samlade bedömningen är ändå att det gett värdefulla svar som ger en inriktning för hur vi bör utveckla verksamheten och vilka åtgärder som ska vidtas för att så effektivt som möjligt minska påverkan, utan att för den skull förlora helhetsperspektivet. Till exempel tror vi att, oavsett förbränning eller transport, så är en avgörande faktor att få ner avfallsmängderna på stugplatserna och då krävs det att vi involverar gästerna ännu mer i frågan.

Åtgärder som genomförts:

- Infört ett hållbarhetslöfte för fjällstugorna. Där lyfts vikten av noggrann källsortering och att mängden avfall är avgörande för hanteringen. Gäster uppmuntras att bära med sitt avfall.
- Uppdaterat stugvärdshandboken med information om avfallshanteringen. Stugvärden uppmanas att informera gäster om hur de kan bidra till minskade avfallsmängder Vikten av rena fraktioner har tydliggjorts, dvs att t ex metall, hårdplast eller kläder inte ska brännas.
- Tydligare kärl och skyltning för sortering. Utförs under våren 2020. Klart inför sommaren med skyltning av kärl, instruktioner för sortering och tips för bästa egen hantering av avfall för gästen.
- Informationskampanj för att få gästen att bära med sig avfall tillbaka.
- Säkerställt att skyddsutrustning finns på alla stugplatser samt information om detta i stugvärdshandboken
- Askan hanteras som farligt avfall
- Butikssortimentet i stugorna ses över kontinuerligt för att minska avfallet

Åtgärder som planeras:

- Ett förpackningsslag som identifierats som problematiskt är laminerade förpackningar, t ex för frystorkad mat. För att minimera mängden av dessa förpackningar som hamnar i hushållssoporna planerar stugorna att införa en Bärbar fraktion tillsammans med en informationskampanj som ska uppmuntra gästerna att bära med sig dessa förpackningar ner från fjället.
- Kampanjen Rena Fjäll sommaren 2020 tillsammans med Håll Sverige Rent.
- Översyn av rutiner för avfall från dugnadsuppdrag

Styrelsen har stor respekt för de frågor motionärerna lägger fram men delar inte bilden att det som görs strider mot STFs egna riktlinjer. Den utredning som har gjorts kom med flera konkreta förslag och dessa har omsatts i praktisk handling.

Motionärerna lyfter också arbetsmiljöperspektivet för stugvärdarna som sköter förbränningen. Det är självklart angeläget att det sker på ett säkert sätt. En åtgärd som är planerad men som hittills inte genomförts är en rökgasanalys för att tydligare få en bild av vilken lokal miljö- och hälsopåverkan som bränningen kan ha. Styrelsen håller med motionären om att det är angeläget att denna görs.

Motionären föreslår ytterligare åtgärdspunkter. Styrelsen är dock trygg med att eventuella negativa resultat av rökgasanalysen kommer att hanteras med hjälp av ytterligare åtgärder och att det innan dess inte finns något behov av ytterligare åtgärder än de som redan är planerade.

Sist men inte minst behöver vi inom en relativt snar framtid förhålla oss till det nya återvinningsdirektiv som ska implementeras i landets alla kommuner 2021–2025. Eftersom vi ännu inte vet vad detta i praktiken kommer att innebära är det rimligt att avvakta att lägga alltför mycket resurser på nya utredningar tills vi vet vilka förutsättningar det blir inom ramen för det nya direktivet.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionen ska anses besvarad.

Styrelsen vill dock göra ett medskick till kansliet för att förtydliga vikten av att rökgasanalysen blir utförd så snart som möjligt och att stugvärdarna hålls uppdaterade löpande kring vad som händer i frågan.

19:1.4 Övertäckning av elkabel i Tarfaladalen

Jag var uppe i Sveriges vackraste dal, Tarfala, i slutet på augusti 2019. Bodde i STFs Fjällstuga under en vecka, målade och fotograferade panoramor och glaciärer. Jag har varit där många gånger de senaste 40 åren. Jag har gått olika STF kurser, vandrat på glaciärer och klättrat på Toulpagorni.

I augusti i år var jag här för att fotografera om panoramor mot Kebnekaisemassivet som jag tog för 25 år sedan. Skrämmande att se hur mycket glaciärerna smält på 25 år.
Jag blev också negativt överraskad när jag såg den tjocka elkabeln som sträcker sig från Forskningstationen genom dalen mer än en kilometer till STFs Fjällstuga. Jag tycker att den förstör den vackra dalen när den slingrar sig fram som en lång svart Boa constrictor.

Jag föreslår riksstämman besluta

- att elkabeln som löper mellan Forskningsstationen och STF:s Fjällstuga i Tarfaladalen (ca 1km) skall täckas över med stenar.

Per-Anders Agdler, Frösön

Styrelsens svar på motion 19:1.4

Styrelsen delar motionärens syn på elkabeln. Den bidrar inte till naturupplevelsen i en av landets kanske vackraste fjälldalar. Däremot står den för en viktig elförsörjning och det ska inte glömmas bort. Den som äger rådighet över elkabeln är Vattenfall vilket gör att STF inte kan fatta beslut om övertäckning. Däremot kan vi försöka påverka Vattenfall och undersöka vilka möjligheter som finns att täcka över kabeln. Det är dock viktigt att skydda den känsliga miljön mot större ingrepp och i en dialog om eventuell övertäckning måste vi säkerställa att en övertäckning inte får negativa konsekvenser.

När motionen kom STF tillhanda togs kontakt med Vattenfall för att få deras syn på saken. Här nedan följer deras svar.

Från Vattenfall:
Till Tarfala forskningsstation har elen tidigare gått i luftledningar. Detta har visat sig vara en sårbar lösning i den känsliga naturen och de hårda väderförhållandena som råder i området. I mars 2014 tog en lavin luftledningen och området var utan elleverans i 52 dygn. Luftledningen återuppbyggdes och därefter togs beslut att förlägga kabel i kabelskyddsrör på marken för att öka leveranssäkerheten på grund av väderförhållandena. STF har dessutom beställt elanslutning till turiststuga (ca 2-3 km från forskningsstationen) i Tarfala och denna metod möjliggjorde anslutningen även dit. Turiststugan anslöts 2019-01-16 till elnätet.

Vattenfall Eldistribution har sökt och fått tillstånd från Länsstyrelsen Norrbotten att förlägga kabeln på mark. Enligt detta tillstånd får vi inte gå upp till och använda maskiner i området under byggsäsong då marken är känslig. Förläggningen är därför genomförd med helikopter. Kabelskyddsrören kommer således inte att grävas ner eller täckas över, då det är ett för omfattande arbete att göra detta för hand, utan detta är en

permanent lösning. Kabelskyddsrören är svarta för att smälta in i omgivningen med en smal gul rand längst röret samt några skarvar med färgade snäppen. Med tiden räknar vi med att växtlighet som mossa kommer att dölja röret. Kabelskyddsröret är avsedd för denna typ av förläggning och är en godkänd och säker metod. I röret går kabeln som är isolerad. Kabelskyddsröret är märkt med texten Kraftkabel.

Kabeln ska vara förlagd så att den ej ligger placerad direkt i anslutning till vandringsled. I den mån det har varit möjligt, med tanke på terrängen, är kabeln förlagd så att den ska synas så lite som möjligt. På sträckan mellan Forsknings-stationen och Turiststugan finns det dock många vandringsleder/stigar. Efter att kabeln lades ut så har sträckan mellan forskningsstationen och turiststugan ännu inte besiktigats att den ligger exakt rätt. Ursprungsplanen var att den skulle besiktigas under hösten 2019 men snön kom tidigt denna säsong vilket omöjliggjorde besiktning. Denna kontroll är nu planerad till 2020. Eftersom vi ännu inte har besiktat den delen av sträckan så kan vi inte garantera att kabeln inte korsar någon av befintliga vandringsstigar men det är svårt och kostsamt att undvika alla stigar. På ett ställe har vi valt att gräva ned kabeln där vi korsar en större vandringsled.

Det kommer inte göras något mer för att dölja kabelröret. Som vi ser det kommer kabelröret ha en betydligt mindre inverkan på landskapsbilden än 24kV-luftledningen som tidigare försörjde Tarfala med el. Luftledningen är inte raserad ännu då vi först vill säkerställa att den nya kabeln fungerar som den ska. Luftledningen kommer att tas bort när detta är säkerställt.

Styrelsen avser att fortsätta dialogen med Vattenfall, men vill betona att vi förstår grunden i deras resonemang. Vi kommer att följa upp så att luftledningen verkligen tas bort och även följa utvecklingen rörande elkabeln. För visst delar vi motionärens syn på att elkabeln inte bidrar till naturupplevelsen.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionen ska anses vara besvarad

19:1.5 Utreda behov av hjärtstartare på större fjällstugor

Många av STFs stugvärdar får i samband med stugvärdsutbildning och säsongskickoff återkommande utbildning i HLR (Hjärt-Lung-Räddning). Detta är en värdefull kunskap som kan komma att behövas när man minst anar det. Att via STF regelbundet få träning i HLR är av stort värde om man i något sammanhang skulle hamna i en situation där en snabb insats kan bli livsavgörande, inte minst under själva uppdraget som t.ex. stugvärd. HLR-utbildning ges dock ännu inte till stugvärdarna i alla av STFs fjällstugeområden.

Med de senaste årens stora ökning av antalet fjällturister ökar också risken för att aktiv HLR kan behöva tillämpas på plats i STFs fjällstugor. Den typ av hjärtstartare som finns på många platser i samhället ska numera de många stugvärdar kunna använda efter den utbildning och regelbundna träning som så föredömligt erbjudits via STF under flera år tillbaka.

Hjärtstartare finns redan på en del av STFs Fjällstationer* samt anläggningar som ligger långt från större samhällen, så som t.ex. Ritsem*, men borde kanske finnas även på de största och mest besökta stugplatserna.

Vi är medvetna om att det är många olika aspekter att ta hänsyn till (handhavande, förvaring, transport, service, avstånd till läkare, kostnader mm), vilket ställer krav på en väl genomtänkt strategi för när/var/hur hjärtstartare kan vara motiverade att tillhandahålla i fjällvärlden.

**Källa: Hjärtstartarregistret*

Vi föreslår riksstämman besluta

- att utreda vilka av STFs större stugplatser som kan vara lämpliga att utrusta med den typ av hjärtstartare som stugvärdar och säkert många gäster redan blivit utbildade i att använda, samt att harmonisera utbildningen så att alla stugvärdar kan utöva HLR och använda en hjärtstartare.

Leif Engkvist, Frösön
Lars Hägglund, Ljusdal
Peter Jakobsson, Kolmården
Olle Kjellström, Lund
Svante Lindstedt, Vänersborg
Karin Lindstedt, Vänersborg
Inger-Lise Lundberg, Sollentuna
Ulf Pellby, Varberg
Dirk Thomas, Hägersten

Styrelsens svar på motion 19:1.5

Motionärerna lyfter en viktig fråga och är själva inne på komplexiteten kopplad till hanteringen av hjärtstartare i den del av fjällvärlden där STF har närvaro. Motionen handlar om att utreda frågan och det vill styrelsen gärna ställa sig bakom. För precis som motionen belyser så är det en rad olika faktorer som behöver övervägas och utredas inför ett beslut om huruvida hjärtstartare ska placeras ut och var.

Vi ger idag inte alla stugvärdar HLR-utbildning. En del i bakgrunden till detta är att på många platser är det alldeles för lång inställelsetid för räddningshelikopter, vilket gör att HLR-utbildningen tyvärr inte har möjlighet att ge önskad effekt. Om det däremot fanns utplacerade hjärtstartare i fjällstugorna så skulle saken kunna hamna i ett annat läge och det skulle kunna bidra till att rädda liv. Det finns med andra ord goda skäl att utreda frågan.

En utmaning som vi redan nu kan identifiera handlar om den logistik som krävs för förvaring utanför säsong, underhåll och batteriladdning. Detta, men också andra aspekter blir föremål för utredningen. Det är också rimligt att utredningen tar höjd för att titta på vilka utbildningsbehov som finns och hur de bäst tillgodoses. En möjlighet är att hitta en samverkansform med annan förening som erbjuder HLR och att stugvärdar ges möjlighet att genomgå utbildning på hemmaplan.

I Vindelfjällen har den lokala Fjällsäkerhetskommitén placerat ut ett antal hjärtstartare. Detta gjordes 2015 och bl a finns det i STF-stugorna Serve, Aigert och Tärnasjö. I en kommande utredning finns det med andra ord värdefull erfarenhet att inhämta från detta fjällområde. Stugvärdarna i dessa stugor får idag HLR-utbildning och instruktioner i hur hjärtstartarna fungerar.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionen ska bifallas.

19:2.1 Sov på din egen kudde!

Svenska Turistföreningen bör påbörja ett arbete för att möta en ny målgrupp med intresse för mobilt friluftsliv. De som reser med både husvagn och husbil är många gånger personer som delar ett intresse för natur och kulturupplevelser av olika slag. Möjligheten till boende i egen ”säng” invid ett vandrarhem, fjällstation eller liknande är något som STF anser jag ska utveckla under begreppet ”kom och sov på din egen kudde”

Campingnäringen är en näring på kraftig frammarsch i Sverige då allt fler väljer att semestra på hemmaplan, s k ”svemester” vilket är ett begrepp som STF skapade för några år sedan. Denna nya marknad är något som STF bör ta del av kanske genom samverkan med Caravan Club eller andra liknande organisationer.

Genom att göra det möjligt till uppställning av t ex husbil vid en fjällstation, givetvis mot avgift, så erbjuds möjlighet att nyttja kök, dusch, wc mm. Att man som gäst då mycket väl kan nyttja restaurangen för att avnjuta en god måltid eller delta på någon av de organiserade aktiviteterna som erbjuds.

Jag föreslår riksstämman besluta

- att tillsätta en arbetsgrupp som får uppdraget att arbeta fram förutsättningar och förslag på hur man ska tillskapa ställplatser för husvagnar, husbilar vid de av STF-ägda anläggningarna samt även hur en förändring av avtal mellan STF och dess franchiseföretagare ska se ut
- att arbetsgruppen får uppdrag att undersöka hur samverkan kan ske med Caravan Club, SCR eller andra aktörer inom branschen.
- att arbetsgruppen ska överlämna förslag till beslut inför riksstämman 2022.

Håkan Söderman, Fjugesta

Styrelsens svar på motion 19:2.1

Styrelsen sätter stort värde på tanken om att STF behöver bredda sin målgrupp och utveckla verksamheten. Bland motionerna till årets riksstämma finns flera förslag om inriktning på den framtida verksamheten. I just denna motion handlar det om huruvida vi ska tillsätta en utredning eller inte för att titta närmare på möjligheten att skapa ställplatser för husvagnar och husbilar vid STFs boenden. Den föreslagna utredningen är tänkt att omfatta såväl egendrivna boenden som de som är anslutna på franchisebasis. Motionären nämner också möjligheten till samverkan med Caravan Club, SCR eller andra aktörer.

Motionären föreslår en utredning och en enkel väg framåt skulle vara att säga ja till att utreda för att om två år återkomma till själva kärnfrågan. Men en utredning kostar tid och pengar och vi har ett ansvar att använda STFs begränsade resurser på rätt sätt. För att kunna svara på förslaget om att tillsätta en utredning har styrelsen därför diskuterat framkomligheten i själva grundfrågan, d v s möjligheten att skapa ställplatser vid STFs boenden och att potentiellt samverka med andra organisationer. När det gäller de fjällanläggningar som STF driver i egen regi (och som kan nås med husbil/husvagn) så

skulle det i en del fall krävas markupplåtelse (Länsstyrelsen beslutar om detta) för att kunna anlägga ställplatser. Detta är en komplicerande faktor. Att få markupplåtelse i fjällmiljö är långt ifrån en självklarhet och bara att hantera de markupplåtelser som STF har idag har tar mycket tid och resurser. I andra fall finns det ställplatser/campingplatser relativt nära STFs boenden vilket gör att behovet till viss del borde vara tillgodosett.

Att erbjuda ställplastser innebär också att det i någorlunda närhet måste finnas möjlighet att lösa färskvatten och avloppshantering. För många av STFs boenden – både i fjällvärlden, men även i övriga delar av landet - är dessa frågor redan en utmaning eftersom boendena ligger som de gör rent geografiskt.

När det gäller våra anslutna boenden (franchisetagare) så finns det redan en del platser där det finns ställplatser i nära anslutning till boendet. Ibland drivs dessa av samma entreprenör som har det STF anslutna boendet men i andra fall är det andra aktörer, t ex en kommun. Ibland finns det även en gästhamn eller camping, vilket gör att frågor kring t ex vatten och avlopp redan är lösta. Bland våra franchisetagare finns det en mängd olika typer av boenden. En del skulle säkert kunna lösa frågan om ställplatser utan större utmaningar, medan andra skulle ha mycket svårare. Många gånger handlar det om markfrågor. En del boenden äger sin egen mark, andra hyr.

Styrelsen är väl medveten om behovet av fler ställplatser runt om i Sverige, men tror att det finns andra aktörer som är bättre lämpade att driva dessa frågor. Aktörer som har såväl kompetens som resurser. Vi vill absolut att fler människor ska Svemestra, men vi har också ett ansvar att prioritera STFs resurser. Vår bedömning är att arbetet med ställplatser i anslutning till STFs boenden kan bli såväl resurskrävande som många gånger svårframkomligt. Och vi tror att det finns andra aktörer som har förutsättningar att helt enkelt göra detta bättre. STF har inte obegränsat med resurser, men vi har höga ambitioner när det t ex gäller vårt hållbarhetsarbete och det kommer att kosta. Prioriteringar är med andra ord nödvändigt. Styrelsens samlade bedömning är därför att vi inte ska lägga resurser på att utreda frågan om ställplatser.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionen ska avslås.

19:2.2 Lyft fram fler kustpärlor!

Stockholms skärgård får gärna mycket uppmärksamhet i turismsammanhang men Sverige har som bekant mer att erbjuda vad gäller kust och skärgård. Särskilt personer som är nyfikna på semester i Sverige men har begränsat med erfarenhet tänker på t.ex. Blekinge som ett alternativ.

STF har som vision att få människor att upptäcka Sverige och vill uppfattas ”som det naturliga valet för alla som vill resa och uppleva natur och kultur i Sverige.” Till detta kommer den aktuella diskussionen om slitage på populära destinationer och försök att sprida turismen till mindre frekventerade områden, även om denna diskussion än så länge primärt har rört fjällturism.

Med tanke på ovanstående bör det ligga i STF:s intresse att bredda upplevelsen av kust och skärgård med fler destinationer, särskilt i de områden där STF har anslutna anläggningar t.ex. Blekinge och Hälsingland. En sådan satsning skulle samtidigt gagna de av STF:s franchiseföretagare som har verksamhet utanför de välkända turiststråken.

Jag föreslår riksstämman besluta

- att STF verkar för att lyfta fram mer okända destinationer vid kusterna och i skärgården
- att STF ger besöksanledningar inom såväl natur som kultur för att skapa intresse hos en bredare målgrupp

Elisa Lundin, Årsunda

Styrelsens svar på motion 19:2.2

STF arbetar kontinuerligt för att utveckla destinationer och reseanledningar för att med upplevelsen som primär drivkraft generera gäster till våra boenden och inspirera till upptäckter bortom de mest välkända resmålen. Som organisation har vi lång tradition och erkänt gott renommé för just att låta både de kända och de mer okända sidorna av Sverige erbjuda både inspiration och boende.

Stockholms skärgård är en mycket uppskattad destination hos våra medlemmar, och en naturlig del av vår kommunikation. Men vi lyfter också löpande en mängd olika kustpärlor i vår marknadsföring, både med inspirerande innehåll likväl som paketering och upplevelsetips från våra många kustboenden runt om i Sverige. Här återfinns allt ifrån havskajakspaddling i Blekinges skärgård och kustvandring längs Österlen till havsöringsfiske på Öland och salta dopp i Söderhamns idylliska skärgård. Våra kustupplevelser och kustboenden lyfts brett på webben, dels under våra områdessidor för Västkusten, Höga kusten, Österlen, Stockholms skärgård, Östkusten, Öland och Gotland men också på vår reseanledningssida ”Vatten & fiske” där vi samlar kustrelaterad upplevelsepaketering oavsett geografisk hemvist. Utöver webb arbetar vi löpande med inspirationsdrivet innehåll i våra sociala kanaler, i tidningen Turist, i digital annonsering, via ambassadörer och på en mängd andra sätt.

När det kommer till reseanledningar arbetar vi sedan flera år tillbaka fokuserat med ett

antal aktivitetskategorier som alla har en koppling till natur och kulturturism. Utöver vatten & fiske som omnämnts ovan är våra prioriterade reseanledningar vandring, skidåkning, kultur & stad, cykling, hälsa & harmoni, familjeaktiviteter, kombinationsturer, löpning, klättring och djurliv.
(https://www.svenskaturistforeningen.se/aktiviteter/)

Upplevelsen och våra reseanledningar går alltid som en röd tråd i vår kommunikation, där boendet generellt lyfts i ett sekundärt perspektiv som möjliggörare till de upplevelser vi inspirerar till. Med starkt kunskapsfokus och kvalitativt innehåll attraherar vi redan idag en bred och nyfiken målgrupp som vill upptäcka Sverige långt bortom den vanliga vägen.

Vårt arbete med att inspirera till nya upplevelser är konstant, och ett ständigt förbättringsarbete pågår när det kommer till innehåll och destinationsdriven kommunikation. Vår bild är dock att vi redan idag i hög utsträckning levererar det motionären efterfrågar, både när det kommer till mindre besökta kustpärlor samt natur- och kulturrelaterade reseanledningar. Men eftersom vi själva säger att ett ständigt förbättringsarbete pågår inom detta område väljer styrelsen att ställa sig bakom motionärens förslag.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionen ska bifallas.

19:2.3 Se bokningar av boende och aktiviteter via inlogg

Bakgrund

Så kallad svemester (semester i Sverige) blir allt populärare och STF har ett rikt utbud av boende och aktiviteter*. Tyvärr finns det ingen möjlighet att från en och samma inloggning se alla dina aktuella bokningar. Bokar du både aktiviteter och boende sitter du m.a.o. med flera lösenord till separata inloggningar för varje boende och aktivitet. Denna situation kan t.ex. uppstå när du vill tågluffa i Sverige eller om du bokar boende och flera aktiviteter på en fjällstation.

I detta sammanhang finner jag det också relevant att ta upp möjligheten att ändra datum för din vistelse. I nuläget behöver du boka av ditt rum och sedan göra en ny sökning på anläggningen för att se om det finns ledigt på önskat datum. Nämnda är opraktiskt och känns ganska omodernt i jämförelse med kända bokningssajter.

Jag föreslår riksstämman besluta

- att STF arbetar för att anpassa hemsidan så att du kan se alla dina bokningar på en inloggning
- att STF som alternativ till ovanstående, undersöker möjligheten att erbjuda alla bokningar på en inloggning som en medlemsförmån
- att STF arbetar för att anpassa hemsidan så att du från befintlig bokning av boende, kan söka efter ledigt rum på andra datum i fall resplanen ändras

*För att förebygga missförstånd avses i denna motion aktiviteter som ordnas av STF boendeanläggningar, ej de som ordnas av lokalavdelningar.

Elisa Lundin, Årsunda

Styrelsens svar på motion 19:2.3

Vi delar bilden av att det finns ett behov av att förenkla bokningsflöde och ändringshantering på STFs webb, och flera åtgärdspunkter kopplat till detta ligger i verksamhetsplanen för 2020.

I okt 2019 gick STF över till en ny plattform för ”Min bokning”, som redan vid implementering har medfört en modernare layout och mer användarvänligt gränssnitt för gäst. I planen för 2020 kommer det att arbetas vidare med fokus på förstärkt funktionalitet, där just inloggning och ändringshantering är prioriterat.

Vad gäller inlogg för att kunna få tillgång till alla aktiva bokningar på samma bokningssida, så finns den funktionaliteten i bokningsflödet redan idag. I samband med att man som gäst fyller i sina kontaktuppgifter kan man välja att logga in med e-post och det lösenord man fått vid tidigare genomförd bokning. I inloggat läge följer tidigare inmatade kontaktuppgifter med, och samtliga bokningar samlas på ”Min bokningssida”.

Utmaningen med dagens inloggning är att den kräver att gästen hittar sin tidigare bokningsbekräftelse och medföljande lösenord för att kunna logga in. För att förenkla

den processen ligger utveckling av sk social login (att man som gäst loggar in via facebook eller google) som prioriterad utveckling hos vår leverantör VisitGroup under 2020. När den är på plats tror vi att inloggningsfunktionen blir betydligt enklare att hantera, och därmed mer frekvent använd. I dagsläget är det endast ett fåtal gäster som nyttjar funktionaliteten.

Vad gäller ändringshantering av befintlig bokning så finns delvis funktionaliteten utvecklad av VisitGroup redan idag, dock uppfyller inte nuvarande funktionalitet STFs uppsatta krav varför den ännu inte kopplats ut gentemot gäst. I dagsläget finns det primärt en problematik kring bäddar och hantering av tillgänglighet då gästen önskar skjuta sin vistelse med någon dag, och boendet är fullbokat vissa av de aktuella datumen. Målsättningen är att vi ska kunna öppna upp för gäster att göra sin egen ändringshantering via ”Min bokning” i någon form under 2020.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionen ska bifallas.

19:2.4 Barnfamiljsmärkning av boenden

Bakgrund

Idag är det ibland svårt för barnfamiljer att hitta ett lämpligt boende (inte fjäll) hos STF. Det kan exempelvis komma förslag på boenden där familjen delas upp i olika sovsalar. Ibland framgår det inte tydligt heller för t.ex. ett ”5-bäddsrum” hur bäddarna är fördelade (över/under/dubbel?), information som är väldigt relevant och man vill kunna se direkt när man tittar på olika boenden.

Generellt är det otydligt. Även att det i sökningen går att välja 1 rum men i sökresultet kommer det förslag på att familjen blir uppdelad i 2 rum (ex 2 st i ett 16-bäddsrum och 3 st i ett annat 16-bäddsrum). En 2-åring kan inte heller vara med i sökningen av rum/sova i egen säng.

Det finns många bra exempel på boenden som har sådant som i vår uppfattning tilltalar barnfamiljer, exempelvis:

- Boende med många sängar i samma rum men där inte hälften är överslafar. Överslafar känns inte så säkert för mindre barn och det verkar även vara varierande grad av säkerhet i fallskydden.
- Boenden med extra bred underslaf där man kan sova tillsammans med ett barn. Det framgår dock inte alltid bredden på underslafen som verkar kunna variera, vi har hittat både 120/140 och ibland står det inte.

För att underlätta för familjer att hitta boende som är lämpliga för barnfamiljer ser vi att det i sökningen på hemsidan skulle finnas möjlighet att välja boenden som är extra lämpliga för barnfamiljer. En barnfamiljs-”märkning” skulle kunna även kunna innebära annat som att det finns tillgång till exempelvis barnstol, barnsäng, lekhörna, potta och pall.

På hemsidan kan man idag välja under hitta och söka boenden finns ”speciella önskemål”, där skulle man även kunna lyfta fram boenden som är extra lämpliga för barnfamiljer. Vi har hittat att det finns en liknande certifiering som heter Equality certifierat av Turism för alla i Sverige men att den gäller funktionshindrade.

Vi tror att många av STF:s boenden är väldigt lämpade för barnfamiljer men det är svårt att hitta. Möjlighet till självhushåll vilket många boenden har och gemensamhets-utrymmen där barnen kan röra sig är ju guld värt när man reser med barn.

Vi föreslår riksstämman besluta

- att utreda möjligheten att Barnfamiljs-”märka” vandrarhem/hotell.
- att utreda möjligheterna att underlätta sökfunktionen utifrån behoven för barnfamiljer

Sofia Olsson, Falun
Magdalena Lindblom, Borlänge

SVENSKA TURISTFÖRENINGEN

Styrelsens svar på motion 19:2.4

Styrelsen delar motionärernas syn. Barnfamiljer är en viktig målgrupp för STF och det är med glädje vi kan berätta att just det som motionärerna vill uppnå finns med i den redan beslutade verksamhetsplanen för 2020. Frågan om ”barnfamiljsmärkning” är utredd och arbetet med att förverkliga såväl märkning som sökfunktion är på gång. Exakt när arbetet kommer att vara klart kan vi inte ange i skrivande stund, men om den tekniska utvecklingen går som planerat kommer det att gå att söka på barnfamiljsvänliga boenden på STFs webbplats innan året är slut. Att det här motionssvaret är kort ska inte misstolkas som att motionärens fråga inte är viktig. Tvärtom. Svaret är kort för att vi håller med och för att arbetet redan är på gång.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionen ska bifallas.

19:2.5 STF behöver en maskot

Bakgrund

STF Borlänge-familj hör ofta från andra lokalavdelningar och från STF att fler lokalavdelningar vill locka till sig barnfamiljer. De aktiviteter som STF Borlänge familj har arrangerat där det finns ett mervärde i form av en ”figur” exempelvis Plupp, tomtar, Hitta Vilse och Allemansskolan har vi märkt ett ökat antal deltagare på.

Vi tror att fler barnfamiljer skulle hitta smultronställen i hela Sverige om lokalavdelningar och boenden skulle kunna erbjuda en maskot som barnen får träffa, leka och lära från. Vi är väl medvetna om att en maskot är väldigt effektiv utifrån hur barnen tänker och vill göra. Barnen vill exempelvis åka till Valle (Skistar) och Lollo&Bernie (Ving). Valle lär barnen skidkunskap i skidbacken.

Vi tror att en maskot skulle underlättar för STF att hitta och kommunicera med barn samt att nå ut med - lär känna ditt land. Detta genom att barnen vill träffa STF maskot och på så sätt hittar ut. Figurerna i allemansrättsskolan är på rätt väg men de känns inte som att det är STF:s egna maskotar. STF är så mycket mer än bara allemansrätt. Maskoten som hjälper STF sprida budskapet kan finnas på flera sätt, barn gillar gosedjur, figurer att hålla i, klistermärken, böcker med maskotar, lekar, tipspromenader, spel samt möjlighet för en vuxen att klä ut sig. Barn älskar när vuxna är med i leken och barn älskar djur.

Vi föreslår riksstämman besluta

- att ta fram en egen maskot med tillhörande pedagogiska metoder för att nå ut till barn och deras familjer.

Sofia Olsson, Falun
Magdalena Lindblom, Borlänge

Styrelsens svar på motion 19:2.5

Barnfamiljer är en viktig målgrupp för STF och genom åren har det gjorts ett antal olika insatser inom STF för att bättre tillgodose den här målgruppens behov. På 70- och 80-talet fanns t ex Fjälltrollet på Grövelsjöns Fjällstation och där hade man även en Fjälltrolleklubb. 2014 och 2015 genomfördes Get Real med syfte att med hjälp av testpiloter, bl a barnfamiljer, få inspel på idéer och förslag till framtida utveckling för att få fler att våga upptäcka fjällvärlden. 2018 såg Allemansrättsskolan dagens ljus och med hjälp av ett gäng figurer får barn lära sig mer om allemansrätten via t ex filmer, upptäckarkit, tipspromenad och annat. Frågan om maskot har varit föremål för många interna diskussioner och mindre utredningar de senaste åren. Kontentan av dessa är att STF snarare ska stå för en kontrast gentemot andra aktörer och inte ha en egen variant av t ex Valle eller Lollo & Bernie. Ett argument för detta har handlat om att vi har naturupplevelsen i fokus och att vi utifrån vårt hållbarhetsarbete inte ska ta fram alltför mycket fysiskt material.

Styrelsen har förståelse för det behov som motionärerna uttrycker och håller med om att pedagogiska verktyg är viktiga för att nå barn. Därav att vi valt att utveckla Allemans-

rättsskolan. Trots det är vi tveksamma till att en STF-maskot är rätt väg att gå. Vår erfarenhet är det ligger ett stort och ganska kostsamt arbete bakom att ta fram en maskot och få den förankrad i hela verksamheten.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionen ska avslås

19:2.6 Lån av vandringsskor och fjällkläder

Genom ökad hållbar service öppnar vi dörren till fjällvärlden för fler.

Bakgrund:
STF vill vara en ledare inom hållbarhetsområdet.

- Det är miljöbelastande att tillverka kläder. Det krävs stora mängder kemikalier, vatten och energi för att framställa fibrer, färga och tillverka tyger och transportera kläder. För många av oss används våra inköpta vandrings- och skidåkarekläder bara några dagar om året. Det finns potential att minska klimatbelastningen genom att utveckla nya hållbara sätt att se på och använda kläder och skor för fjälläventyr på.

STF vill få alla människor att upptäcka Sverige och erbjuda upplevelser som inkluderar alla grupper i samhället och driva en social hållbarhet.

- Ett fjälläventyr kräver robusta kläder och skor. Men många har inte plånboken eller viljan att köpa de kläder och skor som krävs för att pröva på ett fjälläventyr. Istället blir avsaknad av utrustning ett hinder för människor att upptäcka Sveriges unika fjällområden. Det finns möjligheter att utöka erbjudandet om att låna/hyra skidor, stavar, stegjärn till att även inkludera jacka, byxa, skor, ryggsäck, handskar mm.

För att STF i ännu större grad ska göra det otillgängliga tillgängligt och öppna dörren till fjällvärlden för fler föreslår vi riksstämman besluta

- att STF utvecklar en service/tjänst ”Share Wear” för att låna eller hyra fjällkläder, skidkläder och tillhörande skor på plats på utvalda STF boende i fjällvärlden. Prylar återanvänds. Allt som lånas/hyrs ut måste hålla fjällkvalitet - alla måste hållas varma och torra på fjället oavsett storlek på plånbok. Utveckla digital bokning tillsammans med bokning av logi och vandringspaket (Förslag 1)
- alternativt att STF vidareutvecklar samarbetet med Fritidsbanken, som inte ser ut att finns representerade i fjällvärlden idag. (Förslag 2)

Åsa Pihlsgård, Höllviken
Ulrika Hallesius, Stockholm

Styrelsens svar på motion 19:2.6

Det här är en motion som ligger helt rätt i tiden. Den förenar såväl miljömässig hållbarhet som social hållbarhet och är något som styrelsen gärna vill se mer av. En bidragande orsak till att STF inte redan utvecklat en digital bokning där gästen kan boka både boende, vandringspaket och låneutrustning är våra system och vår ekonomi. Det bokningssystem som STF använder idag har inte möjlighet att hantera även uthyrning/utlåning av kläder. Det skulle m a o krävas avsevärda systeminvesteringar för att möjliggöra det. Målbilden - att skapa en digital plattform där detta och mycket annat är praktiskt möjligt - finns dock kvar och är en högst levande fråga inom STF.

Eftersom frågan som motionärerna väcker är högaktuell har den diskuterats en hel del inom STF under senare tid. Även om systemfrågan innebär vissa utmaningar finns det annat vi kan göra. Sedan ett par år tillbaka har vi ett samarbete med Outdoor Buddies (tidigare Rent-a-plagg). Som medlem får du rabatt om du hyr friluftskläder från Outdoor Buddies. Du bokar via nätet och får dina hyrda kläder hemskickade innan du ger dig iväg på din resa. Det sistnämnda är en viktig återkoppling som vi fått när vi har haft dialog med gäster och medlemmar om detta. Många vill veta i förväg att de kläder de behöver verkligen finns. Med Outdoor Buddies får de sina plagg innan de reser och behöver inte riskera att de står långt hemifrån utan tillgång till bra kläder. En annan fördel med denna lösning är att gästen själv ansvarar för att skicka tillbaka kläderna. Om gästen istället hade hyrt jacka och byxor på en fjällstation och sedan vandrat till en annan hade STF fått hantera logistiken rörande plagg som hyrs på ett ställe och lämnas tillbaka på ett annat. För den som tycker att frakten till och från hemmet är onödig så erbjuder Outdoor Buddies utlämning av utrustning på en del av STFs boenden.

En annan aspekt som är speciell just för STF när det gäller den här typen av verksamhet är att uthyrning av kläder ställer krav på tvätt och lagning. Och för flera av STFs anläggningar i fjällvärlden är tvätterimöjligheterna minst sagt begränsade. Risken är då att en kläduthyrningsverksamhet skulle bidra till ökade transporter till och från tvätteri.

Under 2019 inledde STF en dialog med Fritidsbanken för att se hur vi kan samarbeta mer i framtiden. Det som motionärerna föreslår i sin andra att-sats är med andra ord redan igång. För STF handlar tankarna om ett utökat samarbete med Fritidsbanken inte enbart om utrustning. Det skulle också kunna innebära fysiska mötesplatser för STF att komma ut och dela med sig av sin kunskap om friluftsliv och inspirera fler till att upptäcka Sverige.

Den cirkulära ekonomin är en viktig del i vår strävan för mer hållbar turism som är tillgänglig för många. Vi strävar hela tiden efter att hitta smarta lösningar och ibland kan lösningarna vara att samarbeta med andra snarare än att göra själv, precis som motionärerna är inne på.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionen ska anses vara besvarad

19:3.1 En offensiv vision

Bakgrund

STF:s vision är att få människor att upptäcka Sverige. Det är en bra beskrivning av vad STF har för uppdrag och gör varje dag. Den är även ganska snäll och bred.

Om visionen skulle kompletteras med en mer offensiv del där vi tillsammans kan drömma om framtiden och vilken roll vi vill att STF ska ha i morgondagens samhälle, kan STF få ännu mer driv och skapa större engagemang hos fler på resan mot framtiden.

- En vision som utmanar skapar också nyfiken och lust och engagerar både medarbetare, företagare, besökare och medlemmar att driva på utvecklingen tillsammans åt samma håll.
- En offensiv vision kan bli en ny framtida ledstjärna som uppmuntrar nya idéer, där nya vägar identifieras, nya roller kan antas och där varumärket STF stärker sin position och relevans hos morgondagens medlemmar och upptäckare.

För att STF ska lyckas formulera en mer offensiv vision och engagera fler i framdriften av hela verksamheten föreslår vi riksstämman besluta

- att STF:s styrelse/ledning prioriterar ett utvecklingsarbete kring STF:s nuvarande vision och mission och tillsätter resurser för att utarbeta en ny offensiv vision och framtida målbild. (Förslag 1)

Åsa Pihlsgård, Höllviken
Ulrika Hallesius, Stockholm

Styrelsens svar på motion 19:3.1

En vision uttrycks oftast som ett framtida tillstånd som man vill uppnå. Till skillnad från mål behöver en vision inte uppfylla formella krav på att vara realistisk, mätbar eller tidsbunden. Vi delar motionärernas syn på att STFs vision ”Få människor att upptäcka Sverige” inte är av den offensiva och utmanande sorten. Faktum är att vi redan gör det visionen säger – varje dag. Vi vill dock poängtera att den nuvarande visionen fyllt en viktig uppgift med att förtydliga vad STF gör och vad som är vårt fokus. Men styrelsen är enig med motionärerna om att det är dags att utveckla en framtida målbild som precis som det uttrycks i motionen bidrar till att bli en ny framtida ledstjärna där varumärket STF stärker sin position och relevans hos morgondagens medlemmar och upptäckare.

Med anledning av ovanstående föreslår styrelsen att motionen ska bifallas.

19:3.2 Klimatnödläge

Vi är många medlemsombud, närmare bestämt 39 av 68, som angett *hållbarhet och miljö* som en av våra kärnfrågor. Men hur kan vi som ombud driva vår uppfattning om hur viktigt vi anser denna fråga vara vidare inom STF? Ett sätt har varit att bidra med synpunkter på de styrdokument som redan finns inom STF. Revisionen av *Riktlinjer i turism-, friluft-, natur- och kulturfrågor* har pågått under året som gått och vi är en handfull som kommit med inspel i det arbetet.

Men är det nog? Gör revisionen av *Riktlinjer i turism-, friluft-, natur- och kulturfrågor* att vi, majoriteten av medlemsombud som angav *hållbarhet och miljö* som fokusfråga, har uppfyllt det löfte som vi gav i valkampanjen? Vi som tagit initiativ till denna motion känner inte så. Vi tror att de medlemmar vi representerar vill mera och vi vill därför ta ett steg till när det kommer till framtidens klimat.

STF har en mängd riktlinjer och krav som var för sig framstår som viktiga, behjärtansvärda eller som praxis i en organisation av idag. Det rör sig om allt från relativt generellt formulerade riktlinjer, som tex ovan nämnda, till mer konkreta och i vissa fall till om med lagreglerade krav så som avkastningskraven i aktiebolagslagen. Ett problem som dagliga driften står inför är att det råder konflikter mellan olika krav, regler, styrningar och riktlinjer. Konflikter som kräver prioritering och kompromisser.

Det här är inget unikt för STF, tvärt om, så är det i organisationer. Nu står vi dock inför något unikt. I samband med omställningen till en fossilfri tillvaro konfronteras vi med utmaningar som saknar motstycke i modern historia. För att ha chans att lyckas räcker det inte att på traditionellt vis ha hållbarhet som en isolerad punkt bland andra på dagordningen. Istället krävs att frågan om hållbarhet är ständigt närvarande i alla processer och beslut.

Och det är just här det blir svårt. Frågan om hållbarhet kommer i många fall att vara ett problem, eller till och med ett hinder, för andra parametrar som tidsåtgång eller ekonomi - vilka ju båda är exempel på faktorer är ständigt närvarande, ianspråktagna och prioriterade i den västerländska organisationskulturen.

År 2016 uppstod en rörelse i Australien med målsättning att bryta mönstret av att hållbarhetsfrågan inte ställs i sitt rätta ljus.[1] Rörelsen riktar sig till myndigheter på alla nivåer och bygger på att utnyttja symboliken i ett redan etablerat parlamentariskt verktyg - att utlysa nödläge; men inte för en nu pågående krissituation utan att undvika framtida kriser orsakade av klimatförändringar. Nu har 1332 myndigheter i 26 länder utlyst klimatnödläge, däribland Lunds och Malmö kommun. Göteborgs kommun röstade däremot nyligen nej.

Sedermera har även organisationer som exempelvis företag, lärosäten och institut börjat ta ställning genom att utlysa klimatnödläge.[2] Stockholms Universitet är ett av än så länge få svenska exempel. Att utlysa klimatnödläge är i ett första steg ett principiellt

[1] www.climateemergencydeclaration.org
[2] https://businessdeclares.com/

ställningstagande för att visa att frågan tas på allvar. Därefter är det upp till organisationen själv att definiera hur den nya prioriteringen implementeras.

Exempel på åtgärder utgörs av:

- Utveckling och implementering av färdplan med målsättningar kopplade mot mål och tidpunker om fossilfrihet och 1,5-gradersmålet
- Utveckling och implementering av CO2-budget
- Kvantifiering, tidsättning, uppföljning och rapportering av omställningsåtgärder
- Identifiering av målkonflikter mellan omställning och andra målsättningar
- Informationsspridning kring framgångsexempel
- Utbildning och värderingsförändring, internt och externt
- Påverkansarbete
- Anslutning till externa omställningsinitiativ[3]

STF har men sin storlek en nationell särställning både som ideell organisation och som näringsverksamhet inom turism och friluftsliv. STF har även en stark kultur kring att värna natur, kultur och miljö och är med en rad åtgärder inne på bra spår vad gäller hållbarhetsutveckling i förhållande till branschen för övrigt. Frågan är dock om dagens linje inom STF kan påstås ligga i fas med klimatmål som *Parisavtalet* eller *Fossilfritt Sverige 2045*?[4] Sannolikt brister STF i likhet med större delen av samhället för närvarande på den punkten - det saknas i alla fall struktur och upplösning i uppföljningen för att argumentera för något annat.

En ambitionshöjning för klimatåtgärderna inom STF har dock stor potential. Utöver att ha konkret effekt på det egna avtrycket skulle det även visa på exempel för andra organisationer, näringsliv samt skapa mandat för politiska åtgärder.

Vi föreslår riksstämman besluta

- att STF:s riksstämma utlyser klimatnödläge som en symbol för att vi tar klimatförändringarna på allvar och att vill se handling som svarar mot situationen.
- att STF styrelse vidtar åtgärder som svarar mot den utökade ambitionen både vad gäller verksamheten inom STF så väl som i STF:s agerande utåt.

Att STF riksstämma utlyser klimatnödläge kanske inte leder till något annat än ännu ett slag i luften bland så många andra tidigare behjärtansvärda ansatser till förändring till en bättre värld. Men bara för att andra organisationer fattat principbeslut utan att leva upp till dem så behöver det inte bli så i detta fall - och det är naturligtvis inte heller syftet.

Denna motion syftar till att lyfta upp klimatfrågan på dagordningen internt och samtidigt uppmana andra organisationer att göra motsvarande. STF har storlek, hjärta och kraft kunna inleda den kedjereaktion av ställningstagande som behövs. Detta är en chans att skapa motivation och mandat för omställning både på individnivå, inom ideella organisationer, näringsliv och på den politiska arenan. En chans som kanske är

[3] t.ex. https://fossilfrittsverige.se/ [4] https://www.naturvardsverket.se/klimatmal

vårt enda hopp. Oavsett vilket så är att utlysa klimatnödläge en av de tydligaste symbolhandlingar som vi medlemsombud kan göra i klimatkrisen.

Vi vädjar nu till styrelsen att bifalla motionen och ge oss medlemsombud chans att tillsammans ta ställning i en av samtidens viktigaste frågor genom att proklamera att vi år 2020 på allvar stod bakom en omställning till en hållbar framtid.

Carl Lundberg, Ingarö
Lars Häger, Arboga
Sofia Bernett, Bromma

Styrelsens svar på motion 19:3.2

Styrelsen delar motionärernas bild av att STF kan och behöver göra mer för att mildra och möta klimatförändringarna. Det förändrande klimatet är en av vår tids största ödesfrågor och här har STF både ett stort ansvar och en stor potential att bidra på ett positivt sätt.

Svenska Turistföreningen har sedan flera år ett väl strukturerat och högt prioriterat hållbarhetsarbete där klimat är en av de viktigaste frågorna. Genom satsningar som STFs Hållbarhetslöfte, som nu alla anslutna boenden avgett, och de klimatsmarta paket som marknadsförs har STF drivit branschen framför sig gällande klimatarbetet.

Ett strukturerat arbete som utgår från hållbarhetspolicyn innebär bland annat att alla STFs egna boenden årligen sätter hållbarhetsmål som följs upp, vilket tillsammans med andra insatser lokalt och centralt lett till att klimatutsläppen per gästnatt de senaste åren har minskat. Vi lyfter ständigt klimatsmarta resealternativ i vår kommunikation och STF lyfts ofta fram som ett föredöme inom besöksnäringen och vi blir inbjudna för att inspirera och lära andra aktörer hur de kan få fart på sitt hållbarhetsarbete.

Till stämman lägger styrelsen fram förslag på en verksamhetsinriktning som har ett tydligt fokus på hållbarhet. Styrelsen föreslår dessutom stämman att uppdatera STFs s k riktlinjer. Även riktlinjerna föreslås få ett ännu större fokus på hållbarhet.

Men det finns, precis som motionärerna påpekar, målkonflikter i hållbarhetsarbetet. Just detta finns med i STFs verksamhetsplan för 2020. Där står det att målkonflikter i hållbarhetsarbetet ska identifieras för att sedan kunna hanteras. Genom att lyfta fram dessa målkonflikter kan vi ta beslut om vilka värden som är viktigast för STF att värna.

Det är styrelsens övertygelse att det mest effektiva STF kan göra är att ta ställning genom att agera, inte genom att proklamera. Vi vill inte riskera att uppfattas som populistiska. Istället måste vi vara handlingskraftiga. Vår verksamhet bygger på resande men fungerar redan i dag som en hållbar motpol till stora delar av resebranschen som inte ryms inom en långsiktigt hållbar klimatbudget. Genom att lyfta Svemester i den offentliga debatten och väcka opinion för att få fler att upptäcka sitt eget land har vi en positiv påverkan. Motionärerna lyfter risken för att vi fattar principbeslut utan att leva upp till dem, och det är precis det vi vill undvika. Styrelsen menar därför att STF inte ska ta till symbolhandlingen att utlysa klimatnödläge.

Det går inte heller att bortse från det faktum att vi i skrivande stund står mitt uppe i en av de största kriser besöksnäringen och turismen har upplevt. Förutsättningarna för besöksnäringen har på några få veckor förändrats i grunden med anledning av coronautbrottet. Det betyder inte att klimatet har blivit mindre viktigt, och detta vill styrelsen vara tydlig med, men det betyder att symbolhandlingar likt den motionärerna föreslår kan komma att uppfattas på ett helt annat sätt än vad det är tänkt.

Motionen belyser även att STF i dag saknar övergripande kvantifierade klimatmål. Det behöver åtgärdas. Det finns i dag målsättningar på lokal och sektorsnivå för exempelvis helikoptertransporter, men det saknas övergripande tidsatta klimatmål för organisationen som helhet. När STF sätter tydligare mål för klimatarbetet bör dessa vara i linje med FNs globala klimatmål.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionens första att-sats ska avslås samt att motionens andra att-sats ska bifallas.

Styrelsen föreslår även stämman att besluta

- att ge styrelsen i uppdrag att ta fram tidsatta och kvantifierade klimatmål för STFs verksamhet på både kort och längre sikt.

19:3.3 Biologisk mångfald

Riktlinjer i turism-, frilufts-, natur- och kulturfrågor
Enligt STF:s riktlinjer ställer vi oss positiva till de av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålen. Fungerande ekosystem, biologisk mångfald, god hushållning med naturresurserna och bevarande av natur och kulturmiljön är grundläggande förutsättningar för den turism STF representerar. Även enligt våra stadgar, Hållbarhetspolicy och Hållbarhetslöfte framgår vikten av att vi värnar naturmiljöer samt främjar och utvecklar naturupplevelser. Styrande dokument som innehåller hur vi konkret kan jobba med ekosystem och biologisk mångfald saknas tyvärr.

Biologisk mångfald
När naturen själv får bestämma gror en salig blandning av träd, buskar och växter som djur och insekter kan leva i symbios med. Allt detta bildar till ett naturligt ekosystem. Hållbara ekosystem och biologisk mångfald är grunden för vårt liv på jorden. Även en viktig del i vår önskan om tillgång till fina och trevliga naturupplevelser. Upplevelser där djur, fåglar, insekter och groddjur är en självklarhet både i artrikedom och antal. Klimatförändringar, brukningsmetoder inom jord- och skogsbruk samt stor belastning av näringsämnen i marina miljöer påverkar idag naturens möjlighet till en mångfald av växter och djur. En påverkan som bl.a. skapar brist på boplatser för fåglar och insekter samt tillgång till föda. Förlusten av biologisk mångfald är idag lika akut som klimatfrågan, men har hittills fått alldeles för lite uppmärksamhet. Även förlusten av fåglar och insekter i antal ökar.

Hur vi kan göra skillnad?
Statliga myndigheter som Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Boverket jobbar idag med att på olika sätt stödja och säkra goda livsmiljöer för djur och växter. Även flera föreningar, bl.a. Naturskyddsföreningen gör här ett bra jobb.

Mer behöver dock göras och det finns plats även för oss att ge naturen ett bra stöd vid våra boenden, anläggningar och hos lokalavdelningar. Exempelvis genom att skapa boenden för fåglar och insekter. Enkla åtgärder och där alla bör kunna bidra. Mata fåglar på vintern, plantera rätt buskar/träd, skapa blommande ängar och anlägga dammar kräver lite mer arbetsinsats men blir både trevligt och vackert när det är klart.

För att kunna ge vår organisation ett bra stöd i arbetet behövs riktlinjer, tips och handlingsprogram för hur vi kan jobba med att stödja fungerande ekosystem och en biologisk mångfald.

Jag föreslår riksstämman besluta
- att styrelsen får i uppdrag att komplettera Hållbarhetspolicyn med en skrivning om vårt stöd till fungerande ekosystem och en biologisk mångfald
- att styrelsen får i uppdrag att ta fram riktlinjer med tips hur vi kan jobba med fungerande ekosystem och en biologisk mångfald inom STF
- att styrelsen får i uppdrag att ta fram ett handlingsprogram för fungerande ekosystem och en biologisk mångfald inom STF

Ulf Wetterlund, Lilla Edet

Styrelsens svar på motion 19:3.3

Biologisk mångfald är en förutsättning för allt liv på jorden och utifrån ett turistiskt perspektiv en viktig förutsättning för att det ska finnas en natur som ger oss möjligheter till fina och trevliga naturupplevelser. Enligt Naturskyddsföreningen minskar den biologiska mångfalden i allt snabbare takt över hela världen. Djur- och växtlivet hotas av föroreningar, bekämpningsmedel, skogsskövling, utfiskning och klimatförändringar.

Det motionären föreslår och vill åstadkomma ryms inom ramen för den befintliga Hållbarhetspolicyn, men det nämns inte explicit. Det är alltså korrekt att STFs Hållbarhetspolicy inte nämner biologisk mångfald, men den nämner inte heller t ex klimatförändringar eller andra specifika områden som vi bör arbeta med. Den har helt enkelt en annan utgångspunkt och upplägg, då den utgår från det turistiska perspektivet och natur- och kulturupplevelser i bred bemärkelse. Vi rekommenderar därför inte att Hållbarhetspolicyn skrivs om i dagsläget. I praktiken innebär hållbarhetspolicyn att flera av våra boenden och lokalavdelningar arbetar aktivt med frågan om biologisk mångfald.

Vi är eniga med motionären om att STF som förening kan och bör göra mer för att inspirera till fler insatser inom biologisk mångfald. Och vi tror att det handlar om att fokusera på konkreta tips och råd samt att inspirera våra boenden och lokalavdelningar att arbeta aktivt med frågan. Detta arbete kräver riktlinjer, eller någon form av styrdokument, precis som motionären föreslår i sin andra att-sats.

Som ett komplement till ovan nämnda riktlinjer föreslår styrelsen att biologisk mångfald ska nämnas i den verksamhetsinriktning som ska gälla för STF under perioden 2021 – 2022. Detta är ett beslut för riksstämman och i det förslag på verksamhetsinriktning som styrelsen lägger fram finns biologisk mångfald med. Det är också styrelsens uppfattning att det är viktigt att biologisk mångfald omnämns i det styrdokument som heter ”STFs Riktlinjer i turism-, frilufts-, natur- och kulturfrågor”. Till årets riksstämma lägger styrelsen fram ett förslag om en uppdatering av detta dokument och där finns frågan om biologisk mångfald med. Styrelsens uppfattning är att dessa åtgärder kommer att ge biologisk mångfald en större tyngd inom STF och förutom att leda till konkreta insatser också bidra till en än tydligare omvärldsbevakning inom just biologisk mångfald framöver.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen avslag på motionens första och tredje att-sats samt bifall till motionens andra att-sats

19:3.4 Värna om allemansrätten

Bakgrund inkl problembeskrivning

De svenska fjällen och den fria rörligheten i fjällen är ett känt begrepp i Europa. Tyvärr finns det avarter där man utnyttjar allemansrätten för kommersiell verksamhet. Det är även inte så känt vad egentligen allemansrätten innebär och begränsningarna i denna, t.ex. vad som gäller i nationalparker. För att bevara ett långsiktigt hållbart utnyttjande av naturen krävs förståelse och kunskap om den miljö man befinner sig i.

Jag föreslår riksstämman besluta

- att Svenska Turistföreningen initierar en utredning kring hur information kring allemansrätten skulle kunna genomföras tillsammans med andra aktörer. Inriktningen bör vara både mot svenska och internationella gäster.
- att Svenska Turistföreningen utreder hur en nätbaserad utbildning skulle kunna erbjudas till besökare i svenska fjällen och om denna skall vara ett krav för att köpa boende i fjällstugor och anläggningar.

Börje Johansson, Gällivare

Styrelsens svar på motion 19:3.4

Förståelse och kunskap om den miljö man befinner sig i är precis som motionären är inne på en mycket viktig del för att bevara våra unika natur- och kulturmiljöer. Allemansrätten är en fantastisk möjlighet som tillgängliggör den svenska naturen för alla, men den innebär också skyldigheter. Just därför är Allemansrätten en av STFs prioriterade hjärtefrågor, där vi hela tiden arbetar med att informera, inspirera men också med att samverka med andra.

Under flera år har vi i just fjällvärlden samarbetat mycket med Håll Sverige Rent. Fokus är nedskräpning, men grunden för samarbetet är allemansrätten. Under 2020 kommer samarbetet att ta sig uttryck i ytterligare ett projekt som har fokus på nedskräpning i fjällen. Vi samverkar även med Svenskt Friluftsliv som är en paraplyorganisation för 26 ideella organisationer inom friluftsliv. Svenskt Friluftsliv har också allemansrätten som en hjärtefråga. Andra aktörer vi har dialog med gällande just allemansrätt och vikten av att sprida information är Visit Sweden, Naturvårdsverket, Länsstyrelserna, men också SJ och andra som är de som transporterar många av turisterna. Det finns även en tanke på att inom STF göra ett test för att se hur det skulle fungera om vi i vårt bokningsflöde på webben la till en kryssruta med tillhörande allemansrättsinformation som måste kryssas i innan man kan gå vidare i bokningsflödet.

Sist men inte minst arbetar vi just nu med att utveckla våra egna informationsflöden så att vi med hjälp av automatiserade processer kan skicka ut målgruppsanpassad information, om t ex allemansrätten men också annat, till våra gäster. Den tekniken skulle t ex möjliggöra att vi kan skicka en film om allemansrätten på engelska till en gäst inför dennes besök i den svenska fjällvärlden.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionen ska anses vara besvarad

19:3.5 Uppföljning av bifallna motioner från föregående Riksstämma

Inför STFs Riksstämma vartannat år uppmanas medlemmarna att aktivt utnyttja sin rätt att lämna in motioner i frågor som ligger dem varmt om hjärtat. Till de senaste årens Riksstämmor har det också lämnats in ett antal motioner som STFs styrelse lagt ner en hel del arbete på att besvara på ett tydligt sätt för att motivera sin ståndpunkt att:

- Föreslå bifall av motion
- Betrakta motion som besvarad
- Föreslå avslag av motion

Sedan är det medlemsombuden på Riksstämman som slutligen avgör vilka motioner som kommer att bifallas som resultat av den nu rådande föreningsdemokratin inom STF. För motionärerna och övriga intresserade medlemmar är det därefter inte alltid så enkelt att följa upp vilka åtgärder/resultat de olika motionerna från den senaste Riksstämman verkligen lett till.

Vi tror att många medlemmar och medlemsombud skulle välkomna en kort sammanfattning av vad föregående stämmas bifallna motioner lett till i praktiken, och vad som ev återstår att göra. En sådan kort sammanfattning som en del av underlaget till varje ny Riksstämma skulle enligt vår mening ytterligare förstärka känslan av att vi har en väl fungerande medlemsdemokrati inom STF.

Vi föreslår riksstämman besluta

- att inför varje ny Riksstämma göra en kort sammanfattning av vad föregående stämmas bifallna motioner lett till i praktiken, och vad som ev återstår att göra.

Leif Engkvist, Frösön
Lars Hägglund, Ljusdal
Peter Jakobsson, Kolmården
Olle Kjellström, Lund
Svante Lindstedt, Vänersborg
Dirk Thomas, Hägersten
Ulf Pellby, Varberg
Inger-Lise Lundberg, Sollentuna
Karin Lindstedt, Vänersborg

Styrelsens svar på motion 19:3.5

Ett mycket bra förslag. Tidigare har denna återkoppling gjorts muntligen på själva stämman, men givetvis är det ännu bättre med en skriftlig återkoppling som finns tillgänglig för alla som är intresserade. Styrelsen ser ingen anledning att vänta med denna åtgärd, vilket innebär att en återkoppling på förra stämmans motioner skickas till alla medlemsombud inför årets stämma. Denna återkoppling läggs även upp på STFs webbplats och tillgängliggörs på intranätet.

Med anledning av ovanstående föreslår styrelsen att motionen ska bifallas

19:4.1 Samverkansavtal mellan Sveriges Hembygdsförbund och STF

Sveriges hembygdsförbund har till uppdrag att förvalta viktiga delar av vårt svenska kulturarv och föra det vidare till kommande generationer, vilket emellanåt sker efter moderna principer.

Svenska turistföreningen har också ett kulturarv att förvalta, även om naturupplevelser är en oskiljaktig del av vår organiserade verksamhet. Med natur och kultur tillsammans blir vi som bäst i STF.

På lokal nivå har det alltid funnits personsamband mellan nuvarande lokalavdelningar av STF och lokala hembygdsföreningar. Vår önskan är att formalisera möjligheter till samverkan lokalt på bästa sätt. Detta måste nog ske genom samverkansavtal mellan Sveriges Hembygdsförbund och STF på riksnivå, först som en viljeyttring och sedan med ett formellt samtycke från våra respektive samverkande studieförbund.

Jag föreslår riksstämman besluta

- att styrelsen får i uppdrag för att verka för ett samverkansavtal mellan Svenska Turistföreningen och Sveriges Hembygdsförbund.

Nisse Andreasson, Tidaholm

Styrelsens svar på motion 19:4.1

I våra stadgar står det tydligt att STF ska främja och utveckla friluftsliv och turism som utgår från upplevelsen av natur och kultur samt att vi ska värna och informera om natur, kultur och miljö i Sverige utifrån ett turistiskt perspektiv. Precis som motionären lyfter fram finns det en tydlig koppling mellan natur och kultur.

I vår historia har det dessutom funnits många olika kopplingar till just hembygdsfrågor. STFs förste ordförande, Frithiof Holmgren, var nära vän med Arthur Hazelius (som bildade Nordiska Museet & Skansen) vilken också satt några år i vår styrelse. Det fanns vissa inslag av hembygdsvård i STFs tidiga profil, men vi hade en betydligt starkare tyngdpunkt på turism och fjäll. I ändamålsparagrafen 1891 fanns hembygd med då man skrev ”ändamålet är att i fosterlandets intresse utveckla och underlätta turistväsendet inom Sverige *samt arbeta för spridandet av kännedom om land och folk*”. Samtidigt antogs STFs devis ”Känn ditt Land”, inspirerat av Hazelius motto för Nordiska Museet – ”Känn dig själv”.

När STFs kretsverksamhet ombildades 1981 hade den till syfte att bedriva föreningsverksamhet på hemorten där vår devis ”Känn ditt land” blev omvandlat till ”Känn din hembygd”. Så att det i flera av STFs lokalavdelningar finns samarbete med den lokala Hembygdsföreningen känns helt naturligt och något som kan bidra till att stärka båda parter. Precis lika naturligt som att det finns en mängd andra samarbeten med andra typer av föreningar. Vi vet att många av våra lokalavdelningar har nära

samarbete med t ex Naturskyddsföreningen och Friluftsfrämjandet för att nämna några. Och det är just detta som är grunden till att styrelsen föreslår avslag på motionen. Om STF ska ingå samverkansavtal för att underlätta för lokala samarbeten så är sannolikheten stor att det krävs flera olika samverkansavtal för att tillmötesgå majoriteten av våra lokalavdelningar. Styrelsen vill betona att vi uppmuntrar till lokal samverkan, men vi tror att vägen framåt är lokala initiativ som bygger på lokala förutsättningar, d v s utan centrala samverkansavtal.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionen ska avslås

19:4.2 Avisering av nya medlemmar direkt till lokalavdelningen

STF centralt har sedan länge kunnat lägga in medlem i lokalavdelning. Numera kan medlem själv via hemsidan anmäla intresse av medlemskap i lokalavdelning. I ingetdera fallet får lokalavdelningen reda på detta och kan således inte ta hand om den nya medlemmen och informera. Så kan vi inte ha det!

Ny medlem i lokalavdelning bör snarast möjligt kontaktas av lokalavdelningen, hälsas välkommen och få information om verksamheten. Den nya medlemmen in spe har rätt att vänta sig detta. Om inte lokalavdelningen meddelats, och således inte vet om det, uteblir kontakten och den nya medlemmen blir besviken både på lokalavdelningen och STF och anser sig nonchalant behandlad. Möjligen sprids med mun-mot-mun-metoden också uppfattningen att det är värdelöst att försöka bli medlem i lokalavdelning.
Detta går att lösa datavägen så att det sker med automatik.

Jag föreslår riksstämman besluta

- att lokalavdelning omedelbart ska informeras per mejl när STF centralt lägger in medlem i lokalavdelning eller när medlem själv via hemsidan anmäler medlemskap i lokalavdelning.

Anders Hörding, Upplands Väsby

Styrelsens svar på motion 19:4.2

Styrelsen delar motionärens uppfattning om vikten av att hälsa nyanslutna medlemmar välkomna till lokalavdelningen och att det vore bra med en automatisering som ger lokalavdelningen en avisering om att en ny medlem anslutit sig. En sådan lösning skulle gå att bygga in i nuvarande system men kostar en hel del pengar. Kansliet har precis startat ett projekt i syfte att byta ut vårt befintliga medlemssystem mot ett nytt. Anledningarna till att det nuvarande systemet behöver bytas ut är många, men en handlar just om automatisering och att vi har behov av ett system som på ett enkelt – och inte alltför kostnadskrävande sätt – erbjuder större automatiseringsmöjligheter än idag.

Att sätta igång ett utvecklingsarbete för att bygga den lösning som motionären föreslår i det system som ska bytas ut känns inte ekonomiskt försvarbart. En av de saker som kommer att kravställas i ett nytt medlemssystem är just automatiserade flöden och processer och en avisering om nytillkommen medlem som motionären efterfrågar kommer med hög sannolikhet att finnas i det nya systemet.

Lokalavdelningarna kan idag själva gå in i Miranda (det nuvarande medlemssystemet) och ta fram information om nya anslutna medlemmar. Skillnaden är att lokalavdelningen måste logga in i medlemssystemet för att se informationen istället för att få den direkt i mailen. Informationen får man fram genom att sortera medlemmarna på anslutningsdatum. Styrelsens rekommendation är därför att till dess att vi har ett nytt medlemssystem på plats kan lokalavdelningarna sätta upp en egen rutin att t ex en gång

i veckan gå in i Miranda och ta ut information om eventuella nyanslutna medlemmar. STFs kansli har fått i uppdrag av styrelsen att ta fram en lathund för detta.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionen ska anses vara besvarad

19:4.3 Miljöpris till engagerade lokalavdelningar

STF:s hållbarhetspris Årets Kudde gäller för våra vandrarhem, hotell, fjällstationer och fjällstugor och de kan tävla i sex olika kategorier.

Kategori Hållbarhet bör även kunna gälla för våra lokalavdelningar. Enklast är kanske att det skapas ett speciellt miljöpris för att kunna uppmärksamma det viktiga arbetet som görs för miljö och hållbar utveckling hos våra lokalavdelningar. Priset bör delas ut samtligt med övriga pristagare i Årets Kudde.

Miljöpriset ska uppmuntra till lokalt engagemang och utveckling inom miljöområdet och tilldelas den lokalavdelning som på föredömligt sätt under året bidragit till hållbar utveckling.

Jag föreslår riksstämman besluta

- att Årets Kudde kompletteras med ett pris för miljöengagemang hos lokalavdelningarna
- att styrelsen får i uppdrag att ta fram regler och kriterier för lokalavdelningarnas miljöpris

Ulf Wetterlund, Lilla Edet

Styrelsens svar på motion 19:4.3

Styrelsen delar motionärens syn om vikten av att uppmärksamma goda insatser för miljö och hållbarhet i lokalavdelningarna. Ett pris skulle precis som motionären är inne på kunna uppmuntra till ännu mer lokala initiativ inom hållbarhet vilket går helt i linje med den utveckling styrelsen ser som absolut nödvändig. Vår enda invändning mot det motionären föreslår är att kalla priset ett miljöpris. Styrelsen tror att det är viktigt att stimulera till en helhetssyn när det gäller hållbarhet och skulle därför vilja kalla det ett hållbarhetspris. Det kanske kan uppfattas som semantik, men vi vill betona att priset ska kunna delas ut till andra hållbarhetsinsatser än enbart miljö. Miljöarbetet är oerhört viktigt och för många är det själva utgångspunkten i hållbar utveckling, men insatser inom social och ekonomisk hållbarhet är också centrala för att få till stånd en hållbar utveckling. Styrelsen föreslår istället ett hållbarhetspris.

Just nu pågår ett arbete med att se över hur STF ska jobba vidare med Årets Kudde och för att ha en flexibilitet i relation till det föreslår styrelsen att hållbarhetspriset för lokalavdelningar ska kunna stå fritt från Årets Kudde och att styrelsen får i uppdrag att ta fram regler, kriterier och utformning av ett hållbarhetspris för lokalavdelningarna.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen att motionen ska anses vara besvarad.

Styrelsen föreslår även stämman att besluta

- att ge styrelsen i uppdrag att ta fram regler, kriterier och utformning av ett hållbarhetspris för lokalavdelningarna.

19:4.4 Förstärkning av lokalavdelningarnas medlemsvård

Att STF är en av Sveriges största ideella organisationer känner vi till och är stolta att vara en del av. De ca 65 lokalavdelningarna runtom i landet utgör det finmaskiga nät där alla med ett medlemskap i STF är välkomna. Ja, även de som inte ännu är medlemmar hälsas välkomna, men till en högre avgift.

Lokalavdelningarna har sin styrka i kännedomen om sitt område. Varje år planeras och genomförs digra programpunkter som vidgar medvetandet, fördjupar kunskaperna om närmiljön och förbättrar folkhälsan genom gemenskap och naturupplevelser. Ideellt arbete förväntas de förtroendevalda att utföra utan betalning. Det tillkommer utgifter när styrelsen ska sammanträda och det är inte längre så lätt att få föreläsare utan att betala marknadsmässiga arvoden.

Enligt ekonomiska riktlinjer för lokalavdelningar ska **grundbidraget** täcka kostnader för årsmöte, styrelsearbete, porto, annonser, profilmaterial och övrig administration. Grundbidraget täcker inte de posterna. Portot har nästan fördubblats under en femårsperiod. Kostnader för lokal, förtäring och annonser kommer till. **Aktivitets-bidraget** på 75 kr/godkänd aktivitet och 10 kr/deltagande medlem blir inga stora summor även om aktiviteterna kommer tätt och deltagarna är många. Då blir det **priserna på aktiviteterna** som ska ge det överskott som lokalavdelningen ska ha att utveckla medlemsvården med.

Vi har fått indikationer på att för våra medlemmar är just pengarna en avgörande fråga. Först medlemsavgiften och sen avgifter för varje aktivitet. Det blir en skaplig summa per år. I lokalavdelningen har vi försökt att idka medlemsvård genom samarbete med t.ex. biblioteket. Då har aktiviteten blivit gratis för de som deltar, men har å andra sidan inte genererat pengar till kassan.

Lokalavdelningarna utgör själva kapillärerna i STF:s blodsystem. Vi tillför nya medlemmar som fortsätter att årligen betala STF sin medlemsavgift. Vi synliggör STF lokalt.

För att förbättra lokalavdelningarnas ekonomi och rörelseutrymme och rättvist fördela efter aktivitet föreslår jag riksstämman besluta

- att aktivitetsbidraget för godkänd aktivitet höjs rejält.
- att även bidraget per deltagande STF-medlem höjs.

Anita Bertilsson, Borgholm

Styrelsens svar på motion 19:4.4

Styrelsen har stor respekt för det ideella arbete som läggs ner i lokalavdelningarna och är stolta över det arbete som STF kan erbjuda och visa upp på lokal nivå. Lokalavdel-ningsverksamheten är en mycket viktig del av STFs verksamhet. Styrelsen är också väl medveten om att det ser väldigt olika ut vilka ekonomiska förutsättningar de olika

lokalavdelningar har. Tillgångarna i lokalavdelningarna varierar mellan cirka 8000 kronor och cirka 250 000 kronor.

Nyligen genomfördes en enkät som besvarades av 195 förtroendevalda från lokalavdelningarna. I enkäten uppger 46 % att ekonomin i lokalavdelningen är ”mycket god” och 49 % anser att ekonomin är ”helt ok”. Endast 4% anger att lokalavdelningens ekonomiska situation är ”inte så bra” eller ”inte alls bra”. Före jul fattade styrelsen beslut om reviderade ekonomiska riktlinjer för lokalavdelningarna. I dessa har bland annat en ny nivå för antalet anslutna medlemmar lagts till, vilket innebär att lokavdelningen får mer i bidrag om den har över 500 anslutna medlemmar. Samtidigt sattes ett tak för hur mycket en lokalavdelning kan få i grund- och verksamhetsstöd som mest under ett år.

Anledningen till ett tak är ett det finns många lokalavdelningar som får mer pengar än vad de gör av med och därmed gör stora överskott varje år. Styrelsen menar att det är viktigt att lokalavdelningarna låter pengarna komma medlemmarna till gagn. Styrelsen är också av uppfattningen att bidraget från STF inte kan vara den enda inkomstkällan för lokalavdelningen. Det är viktigt att lokalavdelningen hittar andra inkomstkällor till exempel i form av bidrag och deltagaravgifter för aktiviteter.

Det är styrelsen som beslutar om de ekonomiska riktlinjerna för lokalavdelningarna och hur mycket lokalavdelningarna ska få i bidrag är också relaterat till hur STFs övergripande ekonomi ser ut för stunden. Detta revideras i december varje år och inför detta inhämtas synpunkter bland annat från referensgruppen för lokalavdelningar.

Med anledning av ovanstående föreslår styrelsen att motionen avslås.

19:4.5 Utveckla en ”karta-och kompass-skola”

Bakgrund

Att vi har ett ökat antal besökare i naturen med begränsad friluftsvana och kunskap har uppmärksammats ett flertal gånger inom STF. En av de mest grundläggande kunskaperna för att få en säker och bra upplevelse av naturen, torde vara förmåga att hantera karta och kompass samt att välja lämplig färdväg oavsett om du sätter din tillit till karta eller GPS.

STF har idag ett material om karta och kompass på hemsidan under rubriken ”Guider och tips”, men för att hitta detta behöver du först välja att klicka på länken ”Fjällsäkerhet”. Själva texten förutsätter sedan viss kunskap om terminologi och är med stor säkerhet inte särskilt lättläst för t.ex. utlandsfödda med begränsade kunskaper i svenska språket.

En metod som skulle kunna leda till bättre förberedelser inför upplevelser i naturen är en ”karta- och kompass-skola” liknande den som STF har om allemansrätten. För den som vill se ett exempel kan hänvisas till Svenska Orienteringsförbundet och deras hemsida www.orientering.se med animerade filmer om kartläsning.

Enligt min åsikt skulle kunskaper om karta, kompass och val av färdväg ha potential att nå fler med en lättläst text även för vuxna samt om kunskaperna lyftes i en bredare kontext än idag, jämför exempelvis materialet om att tälta som återfinns under rubriken ”Så gör du” i STF guider och tips.

Jag föreslår riksstämman besluta

- att STF anpassar befintligt material om karta och kompass så att det blir mer lättläst, alternativt tar fram ett nytt material om detta bedöms lämpligare
- att STF kompletterar befintligt material om karta och kompass, med material som kan tilltala barn och unga
- att STF lyfter fram kunskap om karta, kompass och val av färdväg i ett bredare sammanhang än enbart i kontexten fjällsäkerhet

Elisa Lundin, Årsunda

Styrelsens svar på motion 19:4.5

Det ämne motionären tar upp är både viktigt och aktuellt. Inte minst med tanke på att Skolverket planerar att ta bort kunskapskraven kopplade till just karta, kompass och allemansrätt. Det kommer att finnas kvar i läroplanen, men utan kopplade kunskapskrav. För STF, som vill att fler människor ska komma ut och upptäcka Sverige, är kunskapen om karta och kompass central och motionären har helt rätt i att det inte enbart handlar om kontexten fjällsäkerhet. STF har såväl kunskap som material kopplat till ämnet men utvecklingspotential finns, precis som motionären påpekar. Föreningen har de senast åren satsat mycket på vandring och har också en uttalad ambition att nå en målgrupp som vanligtvis inte vistas i skog och fjäll. För att nå nya målgrupper behöver STF förmedla kunskap som underlättar för människor att våga ta

sig ut. Ett exempel på ett liknande jobb vi gjort de senaste åren är just allemansrättsskolan.

Styrelsen välkomnar motionärens förslag om att uppdatera och kompletta befintligt material och ser också stora vinster att i detta samarbeta med andra friluftsorganisationer som till exempel Svenska Orienteringsförbundet.

Med anledning av ovanstående föreslår styrelsen att motionen ska bifallas